Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 14ης Νοεμβρίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2009/72/ΕΚ – Άρθρο 3, παράγραφοι 2, 6 και 15, και άρθρο 36, στοιχείο στ′ – Εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας – Υποθετική φύση των προδικαστικών ερωτημάτων – Απαράδεκτο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως»

Στην υπόθεση C-238/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Vilniaus miesto apylinkės teismas (περιφερειακό δικαστήριο Βίλνιους, Λιθουανία) με απόφαση της 11ης Απριλίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 9 Μαΐου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

UAB «Renerga»

κατά

AB «Energijos skirstymo operatorius»,

AB «Lietuvos energijos gamyba»,

παρισταμένων των:

UAB «BALTPOOL»,

Lietuvos Respublikos Vyriausybė,

Achema AB,

Achemos Grupė UAB,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Βηλαρά, πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του τρίτου τμήματος, J. Malenovský (εισηγητή), L. Bay Larsen, M. Safjan και D. Šváby, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: M. Aleksejev, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Μαΐου 2018,

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

– η UAB «Renerga», εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους V. Radvila, K. Pabijanskas και G. Balčiūnas, advokatas, τον Χ. Μαλαματάρη, δικηγόρο, τους A. Wilhelm, Rechtsanwalt, E. Righini, avvocato, καθώς και C. Cluzel, avocat, στη συνέχεια από τους V. Radvila και K. Pabijanskas, advokatas, τον E. Righini, avvocato, καθώς και από τον C. Cluzel, avocat,

– η AB «Energijos skirstymo operatorius» και η AB «Lietuvos energijos gamyba», εκπροσωπούμενες από τον A. Žindul, advokatas,

– η UAB «BALTPOOL», εκπροσωπούμενη από τον A. Smaliukas καθώς και από την E. Junčienė,

– η Achemos Grupė UAB, εκπροσωπούμενη από τον G. Balčiūnas, advokatas,

– η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Kriaučiūnas και R. Dzikovič

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις O. Beynet, Y. G. Marinova, A. Steiblytė και J. Jokubauskaitė,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 12ης Ιουλίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφοι 2, 6 και 15, και του άρθρου 36, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 211, σ. 55).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της UAB «Renerga», αφενός, και της AB «Energijos skirstymo operatorius» και της AB «Lietuvos energijos gamyba», αφετέρου, με αντικείμενο την καταβολή τόκων υπερημερίας για την καθυστερημένη καταβολή προς τη Renerga αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 46 και 50 της οδηγίας 2009/72 έχουν ως εξής:

«(46) Η τήρηση των προδιαγραφών περί υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αποτελεί θεμελιώδη απαίτηση της παρούσας οδηγίας, η δε παρούσα οδηγία θα πρέπει προπάντων να καθορίζει κοινά ελάχιστα πρότυπα τα οποία θα τηρούνται από όλα τα κράτη μέλη και τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τους στόχους της προστασίας των καταναλωτών, της ασφάλειας του εφοδιασμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και των ισοδύναμων επιπέδων ανταγωνισμού σε όλα τα κράτη μέλη. Είναι σημαντικό οι απαιτήσεις περί υπηρεσιών κοινής ωφέλειας να μπορούν να ερμηνεύονται σε εθνική βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες και τηρουμένου του κοινοτικού δικαίου.

[…]

(50) Οι απαιτήσεις δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων της καθολικής υπηρεσίας, και τα κοινά ελάχιστα πρότυπα που αυτές συνεπάγονται θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω ώστε να διασφαλισθεί ότι όλοι οι καταναλωτές, και ιδιαίτερα οι πιο ευάλωτοι, έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από τον ανταγωνισμό και τις δικαιότερες τιμές. Οι απαιτήσεις δημόσιας υπηρεσίας ορίζονται σε εθνικό επίπεδο, με συνεκτίμηση των εθνικών συνθηκών και με παράλληλο σεβασμό του κοινοτικού δικαίου εκ μέρους των κρατών μελών. […]»

4 Το άρθρο 3, παράγραφοι 2, 6 και 15, της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«2. Τηρώντας πλήρως τις οικείες διατάξεις της Συνθήκης [ΕΚ], και ιδίως το άρθρο 86, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενεργείας, χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οι οποίες μπορούν να αφορούν την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενεργείας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας του κλίματος. Οι υποχρεώσεις αυτές πρέπει να ορίζονται σαφώς, να είναι διαφανείς, αμερόληπτες και επαληθεύσιμες και να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενεργείας της Κοινότητας στους εθνικούς καταναλωτές. Όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού, την ενεργειακή αποδοτικότητα/διαχείριση της ζήτησης και την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων και των στόχων που αφορούν την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν μακροπρόθεσμο προγραμματισμό, λαμβάνοντας υπόψη το ενδεχόμενο τρίτα μέρη να ζητήσουν πρόσβαση στο δίκτυο.

[…]

6. Όταν παρέχεται οικονομική αντιστάθμιση, άλλες μορφές αντιστάθμισης και αποκλειστικά δικαιώματα τα οποία παραχωρεί ένα κράτος μέλος για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των παραγράφων 2 και 3, τούτο γίνεται χωρίς διακρίσεις και με διαφάνεια.

[…]

15. Τα κράτη μέλη, κατά την έναρξη εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ενημερώνουν την Επιτροπή για όλα τα μέτρα που θεσπίζουν για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας και παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του καταναλωτή και του περιβάλλοντος, και για τις πιθανές επιπτώσεις τους στον εθνικό και διεθνή ανταγωνισμό, ανεξαρτήτως του εάν τα μέτρα απαιτούν ή όχι παρέκκλιση από την παρούσα οδηγία. Στη συνέχεια, ενημερώνουν την Επιτροπή ανά διετία σχετικά με κάθε τροποποίηση των εν λόγω μέτρων, ανεξαρτήτως του εάν τα μέτρα αυτά απαιτούν ή όχι παρέκκλιση από την παρούσα οδηγία.»

5 Το άρθρο 36, στοιχείο στ', της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Κατά την εκτέλεση των ρυθμιστικών καθηκόντων που προσδιορίζονται στην παρούσα οδηγία, οι ρυθμιστικές αρχές λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα προς επίτευξη των κατωτέρω στόχων εντός του πλαισίου των καθηκόντων και εξουσιών τους που καθορίζονται στο άρθρο 37, διαβουλευόμενες στενά με άλλες ενδιαφερόμενες εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των αρχών ανταγωνισμού, κατά περίπτωση, και με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων τους:

[…]

στ) εξασφάλιση της προσφοράς κατάλληλων κινήτρων στους διαχειριστές και χρήστες του δικτύου, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, για να αυξηθεί η αποδοτικότητα των επιδόσεων των δικτύων και να ενισχυθεί η ολοκλήρωση της αγοράς».

Το λιθουανικό δίκαιο

6 Η οδηγία 2009/72 μεταφέρθηκε στη λιθουανική έννομη τάξη με τον Energetikos įstatymas (νόμο για την ενέργεια), τον Elektros energetikos įstatymas (νόμο για την ηλεκτρική ενέργεια) και τον Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (νόμο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).

7 Βάσει του νόμου για την ηλεκτρική ενέργεια, η Λιθουανική Κυβέρνηση εξέδωσε, στις 18 Ιουλίου 2012, τη Vyriausybės nutarimas Nr. 916 Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo (κανονιστική πράξη 916 της Κυβερνήσεως, για τη θέσπιση πλαισίου σχετικά με την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας). Δυνάμει του σημείου 3 της κανονιστικής πράξεως αυτής, η διαχείριση των «αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας» γίνεται συμφώνως προς το πλαίσιο διαχειρίσεως αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, που έχει καθοριστεί με τη Vyriausybės nutarimas Nr. 1157 Dėl pavojingų Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo (κανονιστική πράξη 1157 της Κυβερνήσεως, για τη θέσπιση πλαισίου διαχειρίσεως των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στον τομέα της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας), η οποία εκδόθηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2012.

8 Το σημείο 18.1 της κανονιστικής πράξεως 916 της Κυβερνήσεως προβλέπει ότι η αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας η οποία καταβάλλεται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται με την κανονιστική πράξη 1157 της Κυβερνήσεως μπορεί να ανασταλεί προσωρινά, αν ο πάροχος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή συνδεδεμένα με αυτόν πρόσωπα δεν έχουν καταβάλει εν όλω ή εν μέρει τις αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας τις οποίες οφείλουν για την πράγματι καταναλωθείσα ηλεκτρική ενέργεια, σύμφωνα με το σημείο 16 της τελευταίας αυτής κανονιστικής πράξεως.

9 Η κανονιστική πράξη 1157 της Κυβερνήσεως περιλαμβάνει ορισμό της έννοιας «συνδεδεμένα πρόσωπα» (σημείο 3, πέμπτο εδάφιο). Η κανονιστική πράξη αυτή προβλέπει, στο σημείο 26.1, ότι οι διαχειριστές δικτύων διανομής, η αγοράστρια επιχείρηση και ο φορέας διαχειρίσεως αναστέλλουν την καταβολή εφόσον ο πάροχος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ή συνδεδεμένα με αυτόν πρόσωπα δεν έχουν καταβάλει τις αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας τις οποίες οφείλουν για την πράγματι καταναλωθείσα ηλεκτρική ενέργεια. Η ίδια διάταξη διευκρινίζει υπό ποιες προϋποθέσεις είναι δυνατή η εκ νέου καταβολή της αντισταθμίσεως. Το σημείο 26.2 της ίδιας κανονιστικής πράξεως προβλέπει ότι, αν ο πάροχος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αποχωρήσει από όμιλο συνδεδεμένων προσώπων του οποίου ένα τουλάχιστον μέλος δεν έχει καταβάλει εν όλω ή εν μέρει τις αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας τις οποίες οφείλει για την πράγματι καταναλωθείσα ηλεκτρική ενέργεια, οι μη καταβληθείσες αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας καταβάλλονται στον πάροχο αυτό μόνον εφόσον το πρόσωπο με το οποίο συνδεόταν καταβάλει το σύνολο των οφειλόμενων αντισταθμίσεων για την ηλεκτρική ενέργεια που έχει πράγματι καταναλωθεί έως το χρονικό σημείο της αποχωρήσεως.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Η Renerga εκμεταλλεύεται πέντε σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Διοχετεύει στο δίκτυο διανομής την ηλεκτρική ενέργεια που παράγει. Η Renerga, μαζί με την εταιρία Achema AB και άλλες εταιρίες, είναι μέλος του ομίλου UAB Achemos Grupė.

11 Δυνάμει συμβάσεων που συνήφθησαν στις 7 Ιανουαρίου και στις 19 Ιουνίου 2013 μεταξύ της Renerga και των εναγομένων της κύριας δίκης, η Renerga έχει αναλάβει την υποχρέωση να πωλεί στις εν λόγω εναγόμενες, οι οποίες σε αντάλλαγμα έχουν δεσμευθεί να αγοράζουν και να πληρώνουν, το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγει και διοχετεύει στο δίκτυο διανομής. Κατά τις συμβάσεις αυτές, το αντίτιμο που οι εναγόμενες της κύριας δίκης οφείλουν να καταβάλλουν στη Renerga για την

ηλεκτρική ενέργεια αυτή συνίσταται στην αγοραία τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας και στις αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, οι οποίες αντιστοιχούν στη διαφορά μεταξύ, αφενός, της σταθερής τιμής που ισχύει για την ηλεκτρική ενέργεια την οποία παράγει η Renerga σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία και, αφετέρου, της αγοραίας τιμής.

12 Στις 25 Φεβρουαρίου 2016, ο φορέας διαχειρίσεως των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, UAB «BALTPOOL», ενημέρωσε τις εναγόμενες της κύριας δίκης ότι, σύμφωνα με τις κανονιστικές πράξεις 916 και 1157 της Κυβερνήσεως, η καταβολή προς τη Renerga των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αναστελλόταν πλήρως έως την ολοσχερή εξόφληση, από την Achema ή άλλα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα, των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, οι οποίες οφείλονταν για την πράγματι καταναλωθείσα ηλεκτρική ενέργεια. Κατά την BALTPOOL, αφενός, η Achema δεν είχε εκπληρώσει πλήρως την υποχρέωσή της προς καταβολή των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας τις οποίες όφειλε για την πράγματι καταναλωθείσα ηλεκτρική ενέργεια και, αφετέρου, δεδομένου ότι το κεφάλαιο της Achema καθώς και η ελέγχουσα συμμετοχή στο κεφάλαιο της Renerga ανήκαν στην Achemos Grupė, η Achema και η Renerga έπρεπε να χαρακτηριστούν ως συνδεδεμένα πρόσωπα.

13 Στις 26 Φεβρουαρίου 2016, η Energijos skirstymo operatorius ενημέρωσε τη Renerga ότι η καταβολή των οφειλόμενων προς τη δεύτερη αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αναστελλόταν. Στις 8 Μαρτίου 2016, η Lietuvos energijos gamyba απηύθυνε στη Renerga παρεμφερή κοινοποίηση, με την οποία επισήμαινε ότι η καταβολή των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας αναστελλόταν επ' αόριστον και ότι θα αγόραζε από αυτήν την πωλούμενη ηλεκτρική ενέργεια μόνο στην αγοραία τιμή.

14 Με έγγραφο της 10ης Μαρτίου 2016 που είχε ως αποδέκτη τη Renerga, η BALTPOOL διευκρίνισε ότι, στις 31 Ιανουαρίου 2016, είχε αποσταλεί τιμολόγιο στην Achema για συνολικό ποσό 629 794,15 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, με προθεσμία εξοφλήσεως έως τις 24 Φεβρουαρίου 2016. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, δεδομένου ότι στις 25 Φεβρουαρίου 2016 η Achema δεν είχε ακόμη εξοφλήσει το τιμολόγιο αυτό, η καταβολή προς την Achema και όλα τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας έπρεπε να ανασταλεί.

15 Συνεπεία της μη εκπληρώσεως της υποχρεώσεως των εναγομένων της κύριας δίκης να καταβάλουν στη Renerga το πλήρες αντίτιμο για την ηλεκτρική ενέργεια που είχαν αγοράσει, ιδίως το τμήμα εκείνο της τιμής της αγορασθείσας ηλεκτρικής ενέργειας το οποίο αντιστοιχούσε στις αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η συνολική οφειλή τους προς τη Renerga ανήλθε στο ποσό του 1 248 199,81 ευρώ.

16 Η οφειλή αυτή αποπληρώθηκε στις 21 Απριλίου 2016, ημερομηνία κατά την οποία η BALTPOOL εξέδωσε αποφάσεις με αποδέκτες τις εναγόμενες της κύριας δίκης, αναφορικά με την καταβολή των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οι οποίες είχαν ανασταλεί.

17 Στις 12 Δεκεμβρίου 2016, η Renerga άσκησε αγωγή ενώπιον του Vilniaus miesto apylinkės teismas (περιφερειακού δικαστηρίου Βίλνιους, Λιθουανία) με αίτημα να υποχρεωθεί η Lietuvos energijos gamyba και η Energijos skirstymo operatorius να της καταβάλουν αποζημίωση ύψους αντιστοίχως 9 172,84 ευρώ και 572,82 ευρώ, πλέον τόκων υπερημερίας, για την καθυστερημένη καταβολή των αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας δυνάμει των συμβάσεων πωλήσεως ηλεκτρικής ενέργειας της 7ης Ιανουαρίου και της 19ης Ιουνίου 2013. Επιπλέον, η Renerga ζήτησε να υποχρεωθούν οι εναγόμενες της κύριας δίκης να της καταβάλουν επί των ποσών αυτών τόκους με ετήσιο επιτόκιο 8,05 %.

18 Εκτιμώντας ότι για την επίλυση της διαφοράς είναι αναγκαίες ορισμένες διευκρινίσεις όσον αφορά την οδηγία 2009/72, το Vilniaus miesto apylinkės teismas (περιφερειακό δικαστήριο Βίλνιους, Λιθουανία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει ο στόχος της "εξασφάλισης της προσφοράς κατάλληλων κινήτρων στους διαχειριστές και χρήστες του δικτύου, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, για να αυξηθεί η αποδοτικότητα των επιδόσεων των δικτύων και να ενισχυθεί η ολοκλήρωση της αγοράς", τον οποίο θέτει το άρθρο 36, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2009/72 στις ρυθμιστικές αρχές κατά την εκτέλεση των ρυθμιστικών καθηκόντων που ορίζονται στην οδηγία 2009/72, να εκληφθεί και να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύεται η μη προσφορά κινήτρων (μη καταβολή οικονομικής αντισταθμίσεως για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας) ή τυχόν περιορισμός των κινήτρων αυτών;

2) Λαμβανομένου υπόψη ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72 προβλέπει ότι οι υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας πρέπει να ορίζονται σαφώς, να είναι διαφανείς, αμερόληπτες και επαληθεύσιμες, και ότι το άρθρο 3, παράγραφος 6, της οδηγίας 2009/72 προβλέπει ότι η οικονομική αντιστάθμιση που παραχωρείται σε πρόσωπα για την εκπλήρωση υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας πρέπει να καθορίζεται χωρίς διακρίσεις και με διαφάνεια, χρήζουν διευκρινίσεως τα ακόλουθα ζητήματα:

έχουν οι διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72 την έννοια ότι απαγορεύουν τον περιορισμό της δημιουργίας κινήτρων για τους παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, εφόσον αυτοί εκπληρώνουν προσηκόντως τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας;

για τους σκοπούς του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72, πρέπει να θεωρηθεί ότι εισάγει διακρίσεις, είναι ασαφής και περιορίζει τον ανταγωνισμό η προβλεπόμενη σε εθνική νομοθεσία υποχρέωση αναστολής της καταβολής της οικονομικής αντισταθμίσεως προς τους παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, η οποία δεν σχετίζεται ούτε με τις συναφείς προς την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας δραστηριότητες που ασκεί ο πάροχος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας ούτε με την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, αλλά συναρτάται με και εξαρτάται από το αν πρόσωπο συνδεόμενο με τον πάροχο υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (στον βαθμό που η ίδια επιχείρηση έχει ελέγχουσα συμμετοχή τόσο στο πρόσωπο αυτό όσο και στον πάροχο υπηρεσιών κοινής ωφέλειας) έχει ενεργήσει και έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, στο πλαίσιο της λογιστικής καταχωρίσεως των υπολογιζόμενων για τη συγκεκριμένη επιχείρηση εισφορών για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας;

για τους σκοπούς του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 6, της οδηγίας 2009/72, πρέπει να θεωρηθεί ότι εισάγει διακρίσεις, είναι ασαφής και περιορίζει τον ανταγωνισμό η προβλεπόμενη σε εθνική νομοθεσία υποχρέωση αναστολής της καταβολής της οικονομικής αντισταθμίσεως προς τους παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ενώ οι τελευταίοι εξακολουθούν να οφείλουν να εκπληρώνουν στο ακέραιο τις υποχρεώσεις τους για παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και τις συναφείς συμβατικές τους υποχρεώσεις προς τις επιχειρήσεις που αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια;

3) Στο πλαίσιο του άρθρου 3, παράγραφος 15, της οδηγίας 2009/72, το οποίο απαιτεί από τα κράτη μέλη να ενημερώνουν την Επιτροπή ανά διετία για τυχόν τροποποιήσεις σε όλα τα μέτρα που λαμβάνουν προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας και παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, υποχρεούται κράτος μέλος το οποίο έχει λάβει εθνικά μέτρα που προβλέπουν λόγους, κανόνες και μηχανισμό για τον περιορισμό της καταβαλλόμενης σε παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οικονομικής αντισταθμίσεως, να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα νέα αυτά εθνικά νομοθετικά μέτρα;

4) Αντιβαίνει εθνική νομοθεσία κράτους μέλους, η οποία προβλέπει λόγους, κανόνες και μηχανισμό για τον περιορισμό της καταβαλλόμενης σε παρόχους υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οικονομικής αντισταθμίσεως, στους στόχους της οδηγίας 2009/72 και στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης (ασφάλεια δικαίου, δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, αναλογικότητα, διαφάνεια και απαγόρευση διακρίσεων);»

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

19 Η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως διότι, κατ' αυτήν, η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν είναι χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Συγκεκριμένα, η Renerga δεν είναι επιφορτισμένη με υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72, δεδομένου ότι ούτε οι διατάξεις των κανονιστικών πράξεων 916 και 1157 της Κυβερνήσεως ούτε οι συμβάσεις που συνήφθησαν με τις εναγόμενες της κύριας δίκης επιβάλλουν υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η Renerga.

20 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων την οποία προβλέπει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της δικαστικής αποφάσεως που πρόκειται να εκδώσει να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και τη λυσιτέλεια των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο υποχρεούται καταρχήν να απαντήσει (απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21 Εντούτοις, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η απόρριψη αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως που έχει υποβάλει εθνικό δικαστήριο μπορεί να δικαιολογηθεί όταν είναι πρόδηλο ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν τυγχάνει εφαρμογής ούτε άμεσα ούτε έμμεσα στις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 7ης Ιουλίου 2011, Agafiței κ.λπ., C-310/10, EU:C:2011:467, σκέψη 28).

22 Εν προκειμένω, με το σύνολο των προδικαστικών του ερωτημάτων, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η οδηγία 2009/72, και ειδικότερα το άρθρο 3, παράγραφοι 2, 6 και 15, και το άρθρο 36, στοιχείο στ', καθώς και οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης αντιτίθενται στην εφαρμογή εθνικών διατάξεων οι οποίες προβλέπουν τη δυνατότητα αναστολής, έναντι των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας, της καταβολής αντισταθμίσεων για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, οι οποίες αποσκοπούν στην προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, έως ότου τα συνδεδεμένα με τους παραγωγούς αυτούς πρόσωπα καταβάλουν τις αντισταθμίσεις για την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας τις οποίες οφείλουν για την ηλεκτρική ενέργεια που έχουν πράγματι καταναλώσει.

23 Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72 προβλέπει συναφώς ότι, τηρώντας πλήρως τις οικείες διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ, και ιδίως το άρθρο 86, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενεργείας, χάριν του γενικού οικονομικού συμφέροντος, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας οι οποίες μπορούν να αφορούν την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας του κλίματος.

24 Ωστόσο, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δεν προκύπτει σαφώς αν, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, η Renerga ήταν επιφορτισμένη με υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας επιβληθείσες, δυνάμει της οδηγίας αυτής, από το οικείο κράτος μέλος.

25 Για τον λόγο αυτό, το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 101 του Κανονισμού Διαδικασίας του, υπέβαλε αίτηση παροχής διευκρινίσεων στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο απάντησε με έγγραφο της 26ης Μαρτίου 2018.

26 Στην απάντησή του, το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε ότι η λιθουανική νομοθεσία δεν έχει αναθέσει στη Renerga επιτακτική υποχρέωση παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Κατά το ίδιο δικαστήριο, η Renerga δεν είναι καταχωρισμένη στον κατάλογο παρόχων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας τον οποίο έχει εγκρίνει η Λιθουανική Κυβέρνηση, αλλά ασκεί οικειοθελώς τη δραστηριότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και πωλήσεώς της στις εναγόμενες της κύριας δίκης. Το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε επίσης ότι οι έννομες σχέσεις μεταξύ της Renerga και των εναγομένων της κύριας δίκης ρυθμίζονται από τις συμβάσεις τις οποίες συνήψαν μεταξύ τους στις 7 Ιανουαρίου και 19 Ιουνίου 2013 και διέπονται από το αστικό δίκαιο καθώς και ότι, δεδομένης της δυνατότητας καταγγελίας των συμβάσεων αυτών, δεν συντρέχει λόγος να γίνει δεκτό ότι η Renerga υπέχει υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

27 Επομένως, από την απάντηση που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να συναχθεί ότι το οικείο κράτος μέλος δεν έχει επιβάλει στη Renerga υποχρέωση παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2009/72.

28 Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων ζητείται η ερμηνεία δεν θα μπορούσαν να τύχουν εφαρμογής, ούτε άμεσα ούτε έμμεσα, στις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης και, ως εκ τούτου, το σύνολο των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως αυτής είναι υποθετικής φύσεως.

29 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαίνεται:

Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως την οποία υπέβαλε το Vilniaus miesto apylinkės teismas (περιφερειακό δικαστήριο Βίλνιους, Λιθουανία), με απόφαση της 11ης Απριλίου 2017, είναι απαράδεκτη.

(υπογραφές)